

Notat 5.1.: Elevers karaktergennemsnit og fordeling på almene efterskoler

Af Konsulent Mette Hjort-Madsen og Konsulent Ole Bjerring, Efterskoleforeningen Udarbejdet for Arbejdsgruppe om tilskudsrevision, til mødet 27. september 2017.

A. Indledning

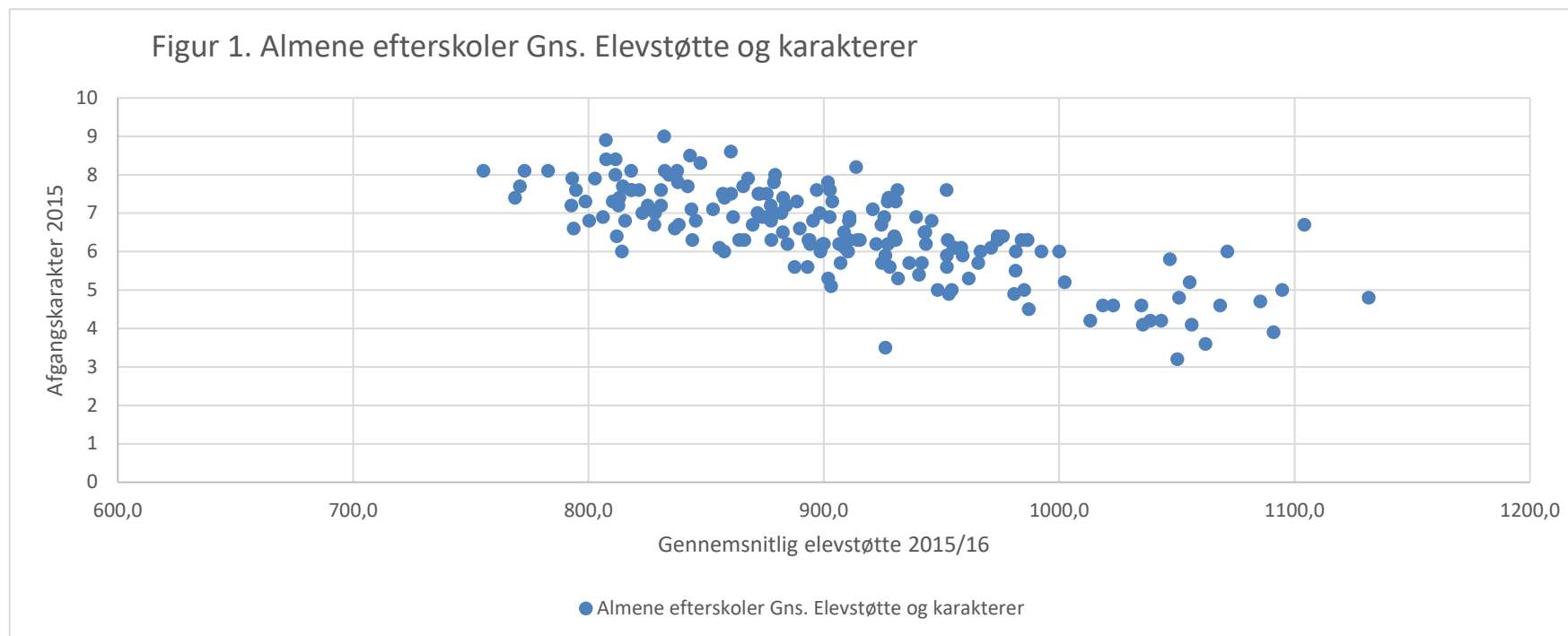
På arbejdsgruppens 2. møde i Ryslinge definerede gruppen 'frafaldstruede' elever som en central udfordring for skolerne, både pædagogisk og tilskudsmæssigt. På 3. møde fortsatte drøftelsen af forskellige elevgrupper og tilskudsmæssige konsekvenser for skolerne. Der er en fælles forståelse i arbejdsgruppen af, at frafaldstruede elever (uagtet årsagen) potentielt trækker flere ressourcer under opholdet og desuden udgør en øget finansiel risiko for skolerne, da der ikke er nogen kompensation ved frafald.

Vi har imidlertid ikke nogen entydig identifikator til frafaldstruede elever og derfor kigger vi i notaterne 2.1. til 2.4. nærmere på de objektive, kvantificerbare del-indikatorer, vi har adgang til. Herunder ser vi på, om eleverne fordeler sig på bestemte skoler eller skoletyper. De parametre, vi har fundet frem er følgende (nummer henviser til notat):

- 2.1. Elevernes karaktergennemsnit (9. klasse afgangsprøve, gennemsnit i 2015)
- 2.2. Elever, der udløser inklusions- eller specialundervisningstakst på almene efterskoler.
- 2.3. Elever med kommunal finansiering, hhv. egenbetaling og øvrige tilskud.
- 2.4. Elever, der udløser tillægstakster for flygtninge/indvandrere og dansk som andetsprog.

B. Karaktergennemsnit på efterskoler

På ungdomsuddannelsesområdet er elevens afgangskarakter fra folkeskolen den væsentligste forklaringsfaktor i forhold til frafald. For efterskoler har vi alene adgang til karaktergennemsnit for afgangsprøve i 9. klasse. Et træk fra UVMs statistik-database returnerer 184 almene efterskoler (både kombinerede og ikke-kombinerede) fordelt på karaktergennemsnit (Dansk, engelsk og matematik). De resterende efterskoler er 10. klasse-skoler, som derfor ikke indgår. Efterskoler med særligt samlet undervisningstilbud er ikke medtaget i udtrækket. I figur 1 er skolerne plottet ind efter gennemsnitlig elevstøtte og karaktergennemsnit.

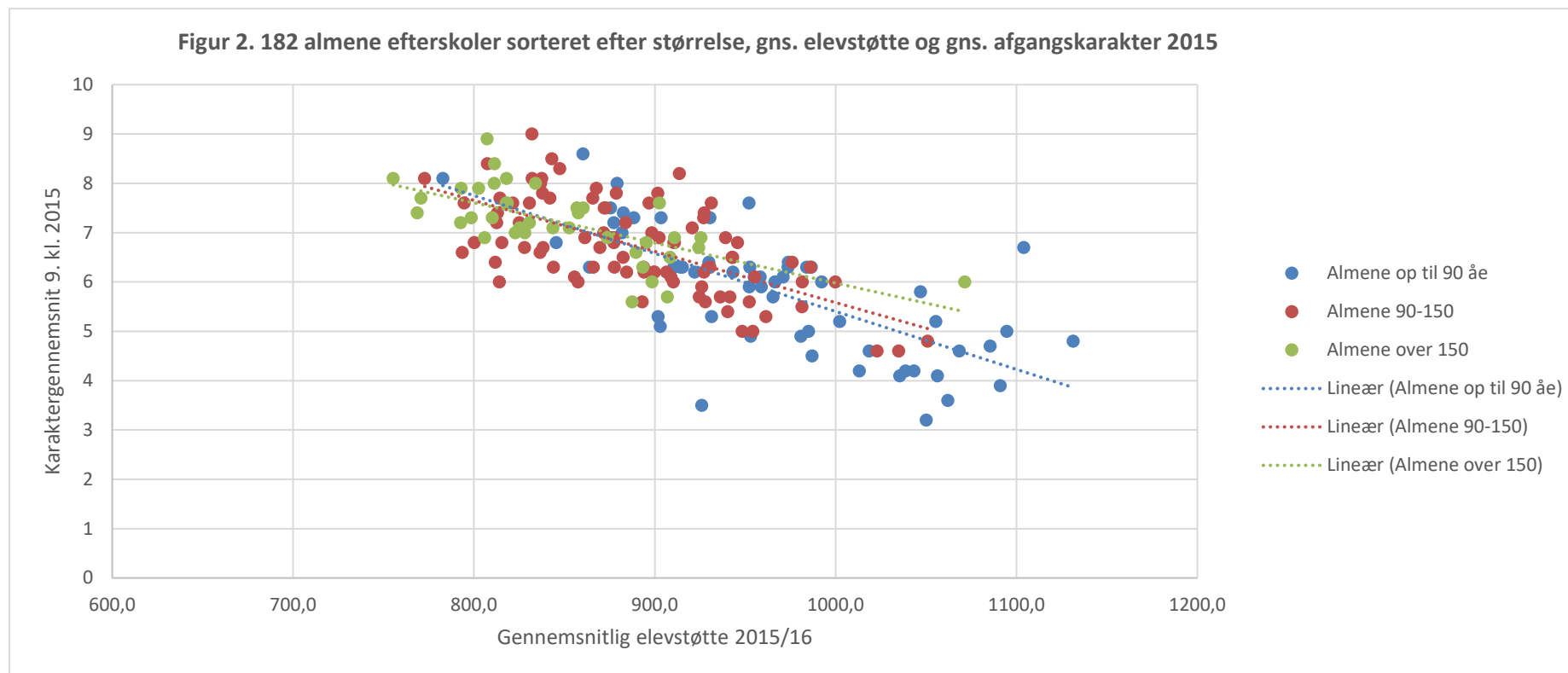

Figur 1 viser, at der er en tendens til, at jo højere gennemsnitlig elevstøtte, jo lavere er den gennemsnitlige afgangskaraktter. En test af forklaringskraften mellem de to variable giver værdien 0.56%. Det indikerer, at niveauet for gennemsnitlig elevstøtte kan forklare 56% af karaktergennemsnittets størrelse. Den resterende forklaring skal hentes i andre forhold.

Karaktergennemsnittet på tværs af skoler i analysen er 6,5 og medianen er 6,6. 50% af skolerne ligger i spændet mellem 6 og 7,4. Den skole, der scorer lavest har opnået et gennemsnit på 3,2 mens den skole, som scorer højest, har 9 i gennemsnit. (Et metodisk forbehold ved analysen er, at der er stor forskel på, hvor mange observationer, der indgår i udregning af gennemsnittet for de enkelte skoler).

Vi ved fra andre analyser, at efterskolens elevgruppe i 9. klasse gennemsnitligt og statistisk har nogenlunde samme baggrundsforhold som unge i folkeskolen, mens efterskolens 8. klasse ligger lidt under og 10. klasse ligger over eleverne på øvrige skoleformer.

Inddeler vi skolerne efter størrelse op til 90 årselever, 90-150 årselever og over 150 fås billedet i figur 2.

Figur 2 viser, at de fagligt og økonomisk svageste elevgrupper i stort omfang er koncentreret på mindre skoler. Tendenslinjen, som indikerer graden af sammenhæng har derfor også mest hældning for gruppen af skoler under 90 årselever, mens linjerne for de større grupper er lidt 'fladere', hvilket vil sige, at tendensen er knap så udtalt. For de større skoler hhv. over 90 årselever og over 150 er der hhv. tre og en skole, der skiller sig markant negativt ud på både karakterer

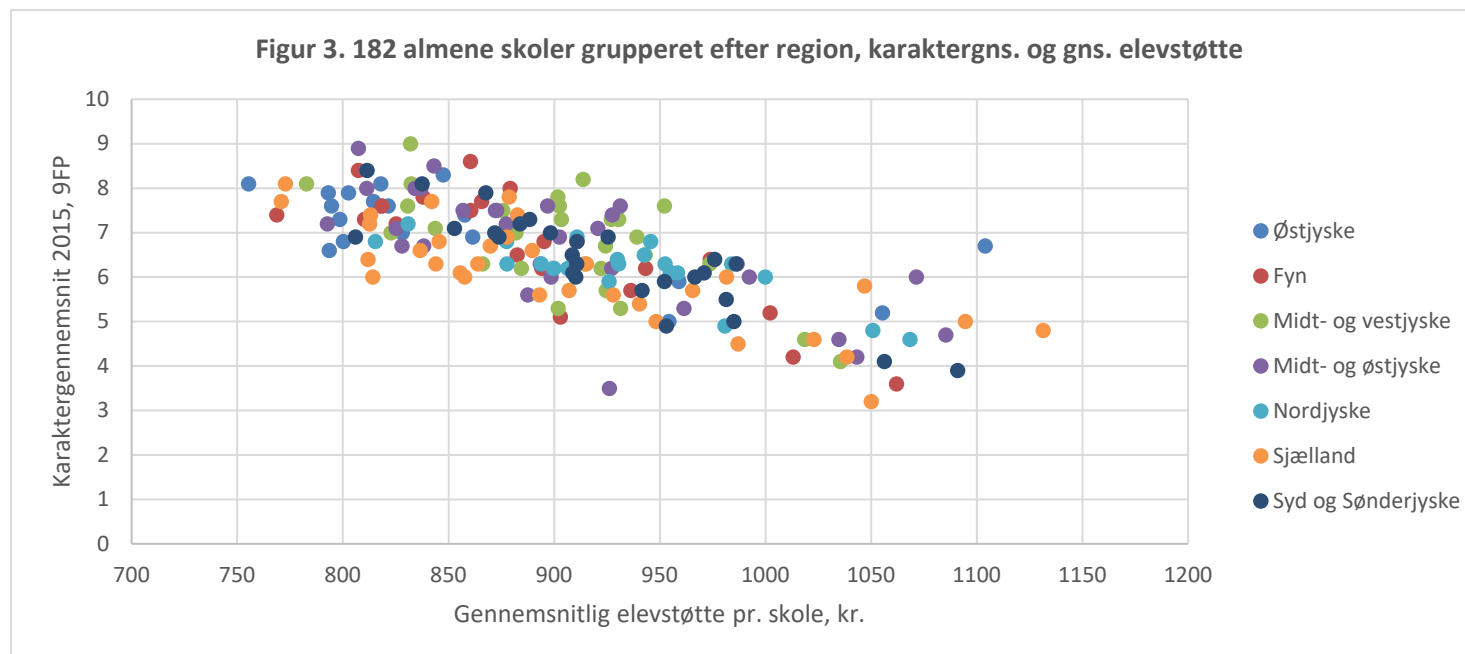
og gennemsnitlig elevstøtte. Disse skoler appellerer åbent til socialt udsatte unge (og har i øvrigt en relativt høj andel af kommunebetalte elever).

Fordelt på regioner er der for 2015 en lille forskel skolerne imellem, idet gennemsnittet er lavere for elever på sjællandske efterskoler end i resten af landet, se tabel 1.

Tabel 1. Karaktergennemsnit for efterskoler i regionen 2015 (9. kl. 7-tr.)

Rækkenavne	Karaktergennemsnit 2015	Antal skoler
Efterskolerne i Sydøstjylland	7,1	19,0
Fyn	6,7	22,0
Midt- og Vestjyske	6,8	28,0
Midt- og Østjyske	6,7	31,0
Nordjyske	6,2	22,0
Sjælland	6,1	33,0
Syd- og Sønderjyske	6,4	27,0
Hovedtotal	6,5	182

Sammenholdt med den gennemsnitlige elevstøtte ses denne relation imidlertid at være stærkere end den regionale fordeling, se figur 3. Sjælland har simpelthen flere skoler på tværs af størrelse, som appellerer til fagligt svage elever og derfor trækker niveauet ned.

Opsummering/perspektivering: Vi kan konkludere, at karaktergennemsnittet i høj grad hænger sammen med elevernes økonomiske baggrund om end, der er afvigelser fra tendensen og forklaringskraften ikke er 1:1. Modsat elevens økonomiske baggrund, kan elevernes afgangsprøveresultater imidlertid også være et resultat af varierende pædagogisk kvalitet. Det er derfor fortsat elevernes økonomiske baggrund, der er vores stærkeste indikator på frafaldstruslen og

efterskoleforeningen

elevens faglige forudsætninger i udgangspunktet. Ikke mindst fordi vi ikke har adgang til samlede data for elevernes karakterer i 10. klasse.

Data viser, at der er en tendens til, at økonomisk og fagligt svage elever koncentrerer sig på små/mindre skoler – eller tolket modsat, at en række små og mindre skoler primært tiltrækker denne type elever. Dermed er der også en vis sammenhæng mellem skolestørrelse og karaktergennemsnit, men den er ikke så tydelig som sammenhængen mellem økonomi og karakterer.

Sammenhængen mellem geografi og karakterer påvirkes kraftigt af enkelte skoler, der skiller sig ud, og ser ikke ud til at være tilnærmelsesvis lige så god en forklaringsfaktor som elevernes økonomiske baggrund.